

Kompetenceudvikling: Et (u)muligt projekt?

- Filosofiske perspektiver på det enkelte vejledningsmøde

Søren S. E. Bengtsen

Ph.d.-studerende ved Institut for Didaktik, DPU, Aarhus Universitet

ssbe@dpu.dk

Kompetenceudvikling af vejledere ved universitetet – ud fra litteraturen

1. Navigation i konkret praksis: Vejledningssamtalens kompleksitet
2. Hjælp til vejledere til at genkende og håndtere type-studerende, type-problemer og type-indhold.
3. Vejledningsteknologi: Samtaleform og metode isoleres fra betydninger og udtryk, som binder sig til den enkelte samtale.
4. Ud fra abstrakte kategorier, almene betydninger og generelle strukturer af vejledningssmøder → håndtere det konkrete vejledningssmøde, dets specifikke indhold og dets enkeltstående karakter

(Andersen og Jensen, 2007; Eley og Jennings, 2005; Handal og Lauvås, 2006; Lauvås og Handal, 2006; Rienecker, Harboe og Jørgensen, 2005; Wisker, 2005)

Vejledningssamtalen: Abstrakt og konkret

Hvordan undersøger man det konkrete møde?

- **Casebeskrivelse:** Observation af 12 vejledningmøder på tværs af fire fakulteter ved Aarhus Universitet (HUM, SAM, NAT, DPU) i foråret 2010. Efterfølgende interviews af de 12 pågældende vejledere og studerende
- **Stilanalyse:** Fokus på samspillet mellem form og indhold. Forholdet mellem sprogets almene betydning (semantik) og specifikke betydning (pragmatik).
- **Først lingvistisk stilanalyse:** Fokus på de personlige og interpersonlige stilistiske udtryk, som klæber sig til det enkelte møde - Idiosynkrasi i samtalens form.
(James, 1987; Johnstone, 1996; Johnstone, 2000)
- **Derefter fænomenologisk analyse:** Vise at idiosynkrasi i formen kan ses som idiosynkrasi i indholdet (Lingis, 1998; Harman, 2005; Manen, 1990; Manen, 2002)

Foreløbige fund: "Indholdssensenser"

Institut for Økonomi, Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, AU

Fagligt fokus (emne): Transaktionsomkostningsmodellen som økonomisk teori anvendt som analysemetode på konkret case

- a. En underlig fisk – den uartige case:** Casen er sær, vender forkert
- b. Hullerne i det faglige indhold:** Kollaps af sætninger (mening),
betydningskløfter
- c. Kodeordet:** Find det rette spørgsmål, gådeløsning, faglig insisteren
- d. Nøglen?:** Kendte (studerende, xenofobi) /ukendte (vejleder, heroisme)?

Samlende indholdssensenser:

- (1) Den forseglede røverhule: Hvor er kaninhullet?
- (2) Udfordringen i at komme over dørtærsklen: Trække ind eller træde ind?

Foreløbige fund: Et fagligt indhold udfolder sig

- 1. Indholdet finder sted/udfolder sig i kraft af det enkelte vejledningsmøde**
- 2. Vejledningemetoden er specifik og idiosynkratisk – lokal versus global**
- 3. Indholdet er en essens, en ting, noget der bliver hængende i mødet**
 - Det specifikke indhold størkner og bliver til noget bestemt
 - Black box, forladt byggeplads, værksted, laboratorium...

Ny betydning af konkrethed og indhold i vejledningssammenhænge

1. Det abstrakte plan: Ekstraktion, oversættelse, sammenlignelig, typisk, generel
Det konkrete plan: Absorption, uoversættelig, usammenlignelig, specifik
2. Det konkrete møde er ikke et fluks, usynligt og hinsides teknologi/håndterbar – tværtimod kan det (til en vis grad) fikseres og analyseres
3. Det specifikke indhold er (a) ikke mindre vigtigt, kan (b) ikke ignoreres som baggrundsstøj eller tilfældigheder man ser bort fra – men må (c) ses som et didaktisk vilkår og derfor (d) opkvalificeres som en selvstændig didaktisk kategori.

Den konkrete dimensions betydning for kompetenceudvikling af vejledere

1. Under det enkelte vejledningssmøde får det specifikke indhold betydning:
 - a. Det konkrete møde kalder på en konkret didaktik – en didaktik til *det enkelte* vejledningssmøde - og i det hele taget til *hvert enkelt* møde.
 - b. Man starter (delvist) forfra som vejleder *hver gang*, man vejleder.
 - c. - Dette er *ikke* en ophævelse af indhold til teknologi (som hos Schön), men en opfordring til en gåen-ind-i-indholdet.
- Vejleder ≠ reflekterende praktiker, men en nybygger (slår sig ned)
2. **Plenum:**
 - Kan man forestille sig en didaktik for det enkelte vejledningssmøde?
 - Hvad betyder denne tanke for kompetenceudvikling af vejledere?

Referencer

- Andersen, H. L. & Jensen, T. W. (2007): *Specialevejledning – rammer og roller. En universitetspædagogisk undersøgelse*. Frederiksberg: Samfundslitteratur
- Bengtsen, S. (2011): “Getting personal – what does it mean? A critical discussion of the personal dimension of thesis supervision in higher education” (p.109-118). IN: *London Review of Education*, Volume 9 Number 1, March 2011
- Eley, A. & Jennings, R. (2005): *Effective Postgraduate Supervision: Improving the Student/Supervisor Relationship*. Open University Press, Berkshire: McGraw-Hill
- Handal, G. & Lauvås, P. (2006): *Forskningsveilederen*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag
- Harman, G. (2005): *Guerrilla Metaphysics. Phenomenology and the Carpentry of Things*. Chicago: Open Court
- James, W. (1987): “Pragmatism” (s.481-624), “A Pluralistic Universe” (627-819). IN: *William James. Writings 1902-1910*. New York: The Library of America
- Jensen, T. W. & Bengtsen, S. (2011): “Fra løsninger til nye spørgsmål. Kandidatspecialet som forskningsfelt” (p.31-36), IN: *Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift*, Årgang 6, Nummer 10/2010

Referencer (fortsat)

- Johnstone, B. (1996): *The Linguistic Individual. Self-Expression in Language and Linguistics*. New York and Oxford: Oxford University Press
- Johnstone, B. (2000): "The Individual Voice in Language" (p.405-424). IN: *Annual Review of Anthropology*. Vol. 29
- Lauvås, P. & Handal, G. (2006): *Vejledning og praksisteori*. Århus: Klim
- Lingis, A. (1998): *The Imperative*. Bloomington: Indiana University Press
- Manen, M. v. (1990): *Researching Lived Experience. Human Science for an Action Sensitive Pedagogy*. State University of New York Press
- Manen, M. v. (2002): *Writing in the Dark. Phenomenological Studies in Interpretive Inquiry*. Ontario: The Althouse Press
- Rienecker, L., Harboe, T & Jørgensen, P. S. (2005): *Vejledning – en brugsbog for opgave- og specialevejledere på videregående uddannelser*. Frederiksberg: Samfundslitteratur
- Wisker, G. (2005): *The Good Supervisor. Supervising Postgraduate and Undergraduate Research for Doctoral Theses and Dissertations*. New York: Palgrave Macmillan